

PŘEDSUDKY A STEREOTYPY O STÁŘÍ

MARIE VEVEROVÁ

dílna realizovaná v pilotním semináři

První dojem

Cíl:

– uvědomit si, jak stereotypy a předsudky ovlivňují první dojmy.

Pomůcky:

– dvě série zajímavých fotografií starých lidí (např. z časopisů), 1. skupina lidé známí, 2. skupina anonymní tváře – vhodné znát alespoň část jejich životního příběhu, zařadit také foto člověka, jehož životní příběh je v kontrastu s prvním dojmem z fotografie. Fotografie nalepit na záhlaví čistých papírů – jeden pro každého účastníka.

1. Sezení v kruhu. Každý dostane jeden list papíru s fotografií. Na spodní okraj zaznamenaná první dojem, papír přeloží a pošle jej po kruhu dalšímu účastníkovi.

2. Když zaznamenají první dojem všichni ke všem fotografiím, rozbálí si svou první fotografii a přečtou si první dojmy ostatních.

3. Reflexe:

- Co vás nejvíce překvapilo?
- Liší se první dojmy? Jak? Kdy nejvíce? Proč?
- Která tvář na vás udělala největší dojem? Která nejhorší a proč?
- Jak se lišily první dojmy u osob vám známých a neznámých? Na čem byl nejčastěji založen první dojem u osob známých, na čem u osob neznámých?

Osoby z fotografií můžete představit i s jejich životním příběhem.

Stereotypy a předsudky o stáří

Cíl:

Cílem dílny bylo ukázat učitelům způsob, jak pracovat ve výuce se stereotypy a předsudky o stáří. Zároveň měli účastníci kurzu úkol zformulovat argumenty proti nejčastějším předsudkům o stáří, s využitím učiva z předchozích dílen a přednášek.

Pomůcky:

– psací potřeby, fixy, nafukovací balonky, provázek.

1. Jaký je slovotvorný původ slova předsudek? Napište slova příbuzná.

Předsudek – předem učiněný nebo tradovaný pochybený závěr nebo zaujatý ustálený názor, chovat se bez předsudků – bez ohledu na společenské formy (SSČ)

Před – sudek – soudit – přemýšlet, sudovati – mysliti si, umíniti si, sudba – osud, z ruštiny (Václav Machek, Etymologický slovník j. č.)

Stereotyp – navyklý ustálený úkon, způsob reagování, jednání (SSČ)

– zevšeobecňující mínění a hodnocení toho, k čemu se vztahuje

– není výsledkem přímé zkušenosti, je přebírán a udržuje se tradicí

– předsudek vnímán jako negativní stereotyp

2. Jaké jsou významy slov, která jste napsali? Jaké situace vám evokují?

3. Zamyslete se, jestli (a jaké) existují předsudky vůči profesním, etnickým či zájmovým skupinám, do nichž patříte. Jsou vaše vlastnosti v souladu s obsahem předsudku?

4. Pokuste se formulovat nejčastější stereotypy nebo předsudky o stáří.

5. Zapište je na nafukovací balonek. Je možné nalézt podobnost mezi předsudky a balonkem?

Stáří = moudrost

Stáří nic nepotřebuje

Stáří = odchod do důchodu

Starí lidé si pořád na něco stěžují

Starí zabírají místo mladším

Stáří = nemoc, nemohoucnost

Stáří volí komunisty

Stáří mají plno času

Stáří jezdí tramvají ve špičce

6. Hledejte a formulujte argumenty proti těmto předsudkům, tak aby byly použitelné při výuce, například když se daný předsudek objeví v diskuzi s žáky.

7. Balonek s předsudkem, proti kterému skupina našla argumenty, lze píchnout = předsudek splaskne.

Pracovní list Pořád jsem to já

Pracovní list je vytvořen ke stejnojmenné výstavě, kterou uspořádala Diakonie ČCE v roce 2005. Předpokládám, že se stejně dobře dá využít k úvodu a reflexi lekce, hodiny nebo projektu o stáří. Jednotlivé formulace otázek jsou vázány na původní doprovodné texty k výstavě a dají se upravit dle cílů vaší výuky.

Postup při práci s pracovními listy:

1. pracovní list si žáci/studenti vyplní před výstavou – zahájením tématu;
2. pracovní list vypracují na výstavě – může být vynechán, pozměněn dle potřeby;
3. pracovní list vypracují na závěr výstavy/tématu.

Následuje reflexe:

- Co mne překvapilo?
- Co se mi líbilo/nelíbilo?
- Co jsem si uvědomil?
- Co mohu udělat/neudělat pro to, aby se představy o mém stáří naplnily/nenaplnily?